

PROJEKT NR 73/2026

PROJEKT UCHWAŁY NR

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ
z dnia 2026r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028”

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2026r., poz.187,203) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U z 2026r. poz. 662) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Środzie Śląskiej na lata 2026-2028 stanowiący **załącznik do niniejszej uchwały**.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Środa Śląska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załącznik
do uchwały nr /2026
Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej
z dnia

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Środa Śląska na lata 2026-2028

Środa Śląska, 2026

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie

II. Uwarunkowania Prawne

III. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej. Charakterystyka wybranych obszarów

IV. Cele i zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Środzie Śląskiej na lata 2026-2028

V. Adresaci Programu

VI. Przewidywane efekty i rezultaty Programu

VII. Źródła finansowania

VIII. Zasoby Instytucjonalne

IX. Monitoring i ewaluacja programu

X. Podsumowanie

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Środa Śląska na lata 2026-2028, który jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Gminie Środa Śląska w latach 2022- 2025 i stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań jest obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, który spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Jest to istotne zadanie dotyczące funkcjonowania rodziny oraz wypełniania przez nią ról i obowiązków. Działania kierowane do rodzin mają na celu wsparcie, rozwój i wzmacnianie więzi ze środowiskiem.

Program skierowany jest do wszystkich rodzin z terenu Gminy Środa Śląska, w tym szczególnie rodzin, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, mają szczególne potrzeby, rodzin wielodzietnych. Nadrzędnym celem niniejszego Programu jest to, aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej. Zawiera on propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, reintegracyjnych i interwencyjnych jak i pomocy materialnej w zależności od zdiagnozowanych potrzeb i możliwości rodziny.

Rodzina to najważniejsza i podstawowa grupa społeczna, na której opiera się społeczeństwo. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Jednak nie zawsze prawidłowo wypełnia swoje podstawowe funkcje. Dłuższe zaburzenie może powodować jej niewydolność, co w konsekwencji może prowadzić nawet do jej rozpadu. Najczęstsze problemy, które negatywnie wpływają na rodzinę to bezrobocie, długotrwała choroba i niepełnosprawność, uzależnienia, uzależnienia behawioralne, które stanowią bardzo duże zagrożenie dla dzisiejszej młodzieży.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej definiuje wsparcie rodziny jako zespół planowych działań, których celem jest przywrócenie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zdolności do ich pełnienia, a system pieczy zastępczej jako zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach

samorządu terytorialnego, które realizują go we współpracy m.in.: z policją, sądem, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia czy organizacjami pozarządowymi. Podejmowane działania mogą być skuteczne jedynie dzięki interdyscyplinarnej współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

II. Uwarunkowania Prawne

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2026 poz. 187,203)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.(Dz.U. z 2009 nr 114, poz.946)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2026 poz. 187,203)
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz.U. 2024 poz.1829.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2026 poz. 639),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2024 poz.1673),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 w sprawie procedury,, Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy,, Niebieska Karta" (Dz.U z 2023 poz 1870)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023 poz.1939),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz.2151),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. 2026 poz. 203,319)
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2026 poz.203),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2026 poz. 79),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2026 poz 508),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu,, Dobry Start" (Dz.U. 2021 poz.1092)
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 poz. 1512),

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2026 poz.252),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2025 poz 1718),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2026 poz.187)
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Środzie Śląskiej na lata 2019-2026
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Środa Śląska na lata 2025-2030
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

III. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej. Charakterystyka wybranych obszarów

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, która odgrywa kluczową rolę w zaspakajaniu potrzeb swoich członków oraz zapewnianiu dzieciom warunków do prawidłowego rozwoju. Prawidłowo funkcjonująca rodzina realizuje funkcje opiekuńcze, wychowawcze, emocjonalne i materialne kształtując system wartości, podstawy społeczne oraz poczucie bezpieczeństwa dzieci.

W przypadku występowania trudności opiekuńczo-wychowawczych, problemów ekonomicznych, uzależnień, przemocy domowej, niepełnosprawności lub innych kryzysów może dojść do osłabienia zdolności rodziny do prawidłowego wypełniania swoich funkcji. Sytuacje te wymagają podejmowania działań wspierających, profilaktycznych i pomocowych, ukierunkowanych na wzmocnienie potencjału rodziny oraz zapobieganie konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Podstawę działań prowadzonych na rzecz rodzin stanowią przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Środa Śląska.

Pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej realizowana jest przede wszystkim przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, placówkami oświatowymi, ochroną zdrowia, policją, sądami, Zespołem Interdyscyplinarnym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizacjami pozarządowymi. Wsparcie obejmuje zarówno pomoc finansową, jak i prace socjalną, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie asystenta rodziny, działania profilaktyczne, edukacyjne oraz interwencyjne. Celem podejmowanych działań jest poprawa funkcjonowania rodzin, rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz zapewnienie dzieciom bezpiecznych warunków rozwoju.

Diagnoza problemów społecznych została opracowana na podstawie sprawozdań i materiałów gromadzonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej oraz informacje o charakterze sprawozdawczym udostępnione przez inne instytucje współpracujące przy realizacji zadań na rzecz dzieci i rodzin. Stanowi ona podstawę do określenia kierunków działań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028.

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje przykładowy katalog problemów, które uprawniają do świadczeń. Najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej, w ramach ustawy o pomocy społecznej, jest ubóstwo rozumiane jako całkowity brak własnych dochodów bądź posiadanie dochodów niewystarczających do zaspokojenia podstawowych potrzeb, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Wskazane dysfunkcje takie jak: bezrobocie, alkoholizm, narkomania, przemoc bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo –wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy czyli dzieci.

Ministerstwo podejmuje więc liczne działania z zakresu polityki państwa na rzecz dziecka i rodziny. Jednym z nich są świadczenia rodzinne.

System świadczeń rodzinnych jest wsparciem materialnym dla rodzin wychowujących dzieci oraz w sytuacji kiedy w rodzinie znajduje się osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy.

Zadania określone ustawą o świadczeniach rodzinnych obejmują w szczególności przyznawanie oraz wypłatę niżej wymienionych świadczeń:

- zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami,
- świadczeń wychowawczych- 500+
- świadczeń „ Dobry Start”
- świadczeń opiekuńczych (zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych),
- zasiłków dla opiekuna,
- jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczeń rodzicielskich.

Ponadto wypłacane są świadczenia określone ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „ Dobry Start”, ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Gmina Środa Śląska przystąpiła do programu Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny oraz Karta Dużej Rodziny. Dla rodzin wielodzietnych posiadanie Karty Dużej rodziny gwarantuje system zniżek bez względu na dochód tej rodziny, w której wychowuje się lub wychowywało przynajmniej troje dzieci. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość korzystania z katalogu ofert kulturalnych, rekreacyjnych, transportowych.

Z myślą o wsparciu w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach wielodzietnych w gminie Środa Śląska podjęto inicjatywę dodatkowego wsparcia rodzin

wielodzietnych poprzez wprowadzenie Średzkiej Karty Dużej Rodziny. Średzka Karta Dużej Rodziny realizowana jest na podstawie uchwały nr LXVI/591/18 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 13 września 2018r. Podstawową przesłanką wprowadzenia Programu „Średzkiej Karty Dużej Rodziny” jest promowanie, wspieranie rodzin wielodzietnych w środowisku lokalnym w celu prawidłowego wypełniania funkcji rodziny oraz kształtowania jej pozytywnego wizerunku w społeczności Miasta i Gminy Środa Śląska. Program Średzkiej Karty Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie gminy Środa Śląska.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób i rodzin, którym przyznano Kartę Dużej Rodziny oraz Średzką Kartę Dużej Rodziny w Gminie Środa Śląska w latach 2023-2025.

Tabela 1. Realizacja Krajowego programu Karty Dużej Rodziny oraz Średzkiej Karty Dużej Rodziny w okresie 2023-2025r.

2023		2024		2025	
Liczba wniosków rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny i Średzką Kartę Dużej Rodziny	Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny i Średzkiej Karty Dużej Rodziny w formie tradycyjnej i elektronicznej	Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny i Średzką Kartę Dużej Rodziny	Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny i Średzkiej Karty Dużej Rodziny w formie tradycyjnej i elektronicznej	Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny i Średzką Kartę Dużej Rodziny	Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny i Średzkiej Karty Dużej Rodziny w formie tradycyjnej i elektronicznej
294	1035	115	365	91	327

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej

Na terenie Gminy Środa Śląska funkcjonują szkoły podstawowe w Ciechowie, Rakoszycach, Szczepanowie, Środzie Śląskiej, a także przedszkola publiczne w Ciechowie, Środzie Śląskiej, Szczepanowie. Oprócz tego funkcjonują żłobki w Środzie Śląskiej i Szczepanowie. Placówki oświatowe wspierają rodziny w sferze opiekuńczo – wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. To szkoła powinna wzmacniać i utrwalać pozytywne wartości, które przekazywane są w rodzinach. W placówkach oświatowych realizowanych jest szereg przedsięwzięć, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w życiu. Bardzo dużo mówi się o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak również neguje się zachowania przemocowe.

Część dzieci z rodzin będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej wspierana jest poprzez realizację dożywiania dzieci w ramach Programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”. Pomoc jest realizowana poprzez finansowanie gorących posiłków wydawanych w placówkach oświatowych dla dzieci i młodzieży.

Poniższa tabela 2 obrazująca liczbę dzieci, młodzieży i koszty realizacji w zakresie dożywiania „, Posiłek w szkole i w domu”.

Tabela 2. Pomoc udzielana dzieciom, młodzieży w latach 2023-2025 w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego Gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i domu” oraz koszty realizacji.

Pomoc udzielana dzieciom, młodzieży, w formie bezpłatnych posiłków	Lata		
	2023	2024	2025
Liczba osób dożywianych w żłobkach, przedszkolach, szkołach, ośrodku szkolno-wychowawczym	38	36	38
Koszty dożywiania dzieci , młodzieży	53.411,79 zł.	67.664,22 zł.	68.424,30 zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej

Do rodzin kierowane były także działania z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowane z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej w ramach współpracy z Bankiem Żywności we Wrocławiu udzielał pomocy poprzez dystrybucję artykułów spożywczych dla osób najbardziej potrzebującym. W ramach w/w programu zrealizowano również spotkania warsztatowe: kulinarne, ekonomiczne, edukacyjne, których celem było wzmocnienie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Ponadto poza wsparciem finansowym rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej zamieszkujące gminę Środa Śląska mają możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa. Poradnictwo specjalistyczne jest niezbędne w procesie pomocy osobom i rodzinom, które wymagają profesjonalnego wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne, psychologiczne jest w podstawowym pakiecie tychże usług, z powodzeniem świadczone od lat w gminie Środa Śląska. Poradnictwo prawne realizowane jest przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów itp. Poradnictwo psychologiczne dotyczy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Celem realizacji poradnictwa specjalistycznego jest poprawa jakości życia osób zwracających się o pomoc, ich rozwój i optymalizacja prawidłowego funkcjonowania indywidualnego, grupowego, rodzinnego, zawodowego, itp. Istotą porady jest tworzenie warunków do odzyskania lub uzyskania przez człowieka potrzebującego możliwości

samodzielnego rozwiązywania problemu, podjęcia właściwych decyzji i ich realizacji, a także unikania w przyszłości działań, które prowadzą do problematycznej sytuacji życiowej.

Mieszkańcy Gminy Środy Śląskiej mają zapewniony dostęp do specjalistów, m.in. w: Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej, Gminnym Punkcie Konsultacyjnym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Środzie Śląskiej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Środzie Śląskiej.

Aby zapobiegać problemom w rodzinach oraz wzmacniać umiejętności wychowawcze rodziców Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej od 2017r. organizuje warsztaty kompetencji wychowawczych, które są realizowane przez psychologa, skierowane do rodziców mających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz objętych pomocą asystenta rodziny. Dzięki realizacji warsztatów rodzice zyskują większą wiedzę, kompetencje, umiejętności rodzicielskie, opiekuńczo-wychowawcze, wsparcie w zakresie wychowywania dzieci, rozwiązywania trudnych sytuacji, zwiększenie umiejętności budowania więzi z dziećmi i w całej rodzinie. Warsztaty kompetencji rodzicielskich będą kontynuowane w kolejnych latach w ramach działań psychologa.

Alkoholizm ma szkodliwy i bardzo zróżnicowany wpływ na życie całej rodziny i dzieci. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków, jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi oraz narkomanią. Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień na terenie gminy odgrywają: Punkt Konsultacyjny, Nieodpłatne porady prawne i psychologiczne, Posterunek Policji, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Dzieci z rodzin borykających się z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie, gdzie występuje problem alkoholowy często brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ograniczone są też możliwości zaspakajania potrzeb wyższego rzędu. Dzieci z rodzin, gdzie jeden bądź obojga rodziców są dotkniętych chorobą alkoholową często przedwcześnie wchodzą w rolę dorosłych, czują się inne, gorsze od rówieśników, nierzadko doświadczają przemocy. Doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym pozostawia w nich piętno na całe życie. Niewłaściwie realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w tych rodzinach jest jedną

z najczęstszych przyczyn pozbawienia lub ograniczenia władzy rodzicielskiej.

Sprawami związanymi z rozwiązywaniem problemów uzależnień, motywowaniem do podjęcia działań naprawczych, kierowaniem do Sądu Rejonowego spraw związanych ze zobowiązaniem do leczenia uzależnienia zajmuje się Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2023-2025 podjęła czynności względem osób uzależnionych od alkoholu kierując wnioski do Sądu Rejonowego w zakresie zobowiązania do leczenia odwykowego: 2023 r. skierowano 6 wniosków, w 2024r. wystosowano 5 wniosków natomiast 2025r. wystosowano 7 wniosków.

Pracownicy socjalni zobowiązani do rozpoznawania problemów w środowiskach oraz uruchamiania działań naprawczych i wspierających podopiecznych, uzyskali dodatkową pomoc przy redukowaniu dysfunkcji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi w osobie asystenta rodziny. Asystent rodziny jest jednym z głównych „narzędzi” wspierania rodziny, ma za zadanie wspomagać rodzinę w osiągnięciu przez nią stabilizacji życiowej, umożliwiającej prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny oraz poprzez małe kroki. Asystent pracując z rodzinami podejmuje wiele różnorodnych działań. Wśród nich można wyróżnić: pomoc w dotarciu do świadczących pomoc specjalistyczną w formie konsultacji, poradnictwa, mediacji lub terapii, utrzymywanie stałego kontaktu z klientem, towarzyszenie mu w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto, udzielanie wsparcia w sytuacjach tego wymagających oraz interweniowania, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie konkretnej osoby lub jej rodziny.

Równocześnie asystent rodziny powinien współpracować z wieloma instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodzin, w tym z Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej, kuratorami sądowymi i społecznymi. Zatem aktywność asystenta rodziny można podzielić na dwa obszary zadaniowe. Pierwszym jest bezpośredni kontakt z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w innym miejscu wskazanym przez rodzinę. Drugim natomiast jest szeroko zakrojona współpraca asystenta z osobami i instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodziny.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej zatrudniony jest jeden asystent rodziny. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent może w tym samym czasie pracować jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywania zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu.

Poniższa tabela prezentuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w gminie Środa Śląska w latach 2023-2025

Tabela 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Środa Śląska w latach 2023-2025

ROK	2023	2024	2025
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	14	12	15
Liczba rodzin, w których asystent rodziny został przyznany postanowieniem sądu	5	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej

Powyższe dane wskazują, iż na terenie Gminy i Miasta Środa Śląska są rodziny, które wymagają pomocy i wsparcia. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę.

Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, zdarzają się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentem rodziny oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pomocy oraz działań wspierających przez asystenta. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi dominującą przesłankę zakończenia pracy asystenta rodziny.

Przesłanki zakończenia pracy asystenta rodziny w latach 2023-2025 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba rodzin i powody zakończenia usługi asystenta rodziny wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej w latach 2023-2025

	2023	2024	2025
Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli współpracę z tego:	5	4	2
osiągnięcie celów, nabycie umiejętności op.-wychowawcze	1	2	-
Brak współpracy przez rodzinę, rezygnacja	2	2	2
Brak efektów, pozbawienie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem	-	-	-
Zmiana miejsca zamieszkania(poza gminę Środa Śląska /MOS)	1	-	-
Brak realizacji planu pracy	-	-	-
Powrót dziecka pod opieką rodzica	1	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej

W przypadkach, gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci-co może oceniać tylko sąd opiekuńczy- zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzice zostają np. trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego,

samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Podstawą umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu. W przypadku konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka. O zawartej umowie starosta zawiadamia niezwłocznie sąd. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka chyba, że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletniości. Osoba, która ją osiągnęła w okresie pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej za zgodą, odpowiednio, rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci, które zostały umieszczone w Pieczy Zastępczej w latach 2023-2025.

Tabela 5. Liczba dzieci, które zostały umieszczone w Pieczy Zastępczej w latach 2023-2025

Liczba dzieci przebywających w Pieczy zastępczej, za które gmina Środa Śląska zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności						
Rok	2023		2024		2025	
	Rodziny zastępcze (spokrewnione niezawodowe, zawodowe) Rodzinny Dom Dziecka	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Rodziny zastępcze (spokrewnione niezawodowe, zawodowe) Rodzinny Dom Dziecka	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Rodziny zastępcze (spokrewnione niezawodowe, zawodowe) Rodzinny Dom Dziecka	Placówki opiekuńczo-wychowawcze
	50	9	44	14	65	18

Gmina Środa Śląska, zgodnie z art. 176 ust. 5 oraz art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zestawienie kosztów obrazuje tabela nr 6.

Tabela 6. Koszty poniesione przez Gminę Środa Śląska za pobyt dzieci w latach 2023-2025

Rok	2023		2024		2025	
	Rodziny zastępcze	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Rodziny zastępcze	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Rodziny zastępcze	Placówki opiekuńczo – wychowawcze
Wydatki	310.477,09 zł.	265.355,38 zł.	367.084,43 zł.	432.438,81 zł.	494.144,69 zł.	490.793,55 zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej 2023-2025

Na podstawie danych z powyższej tabeli wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie funkcjonowania tut. ośrodka jest widoczny. Znaczny wzrost kosztów poniesionych przez Gminę Środa Śląska na współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wynika z faktu, że zmianie uległa wysokość świadczeń przysługujących rodzinom zastępczym zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 marca 2021r.(Monitor Polski poz.282) oraz koszt utrzymania dziecka w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej. Ponadto coraz większa liczba dzieci w pieczy zastępczej przebywa powyżej dwóch lat, co wiąże się ze współfinansowaniem opieki i wychowania każdego z dzieci ze strony gminy na poziomie 50%.

Dlatego, ważne jest podejmowanie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu przede wszystkim zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Wszelkie działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są ważne ze względów zarówno społecznych, jak i ekonomicznych. Pozwoli to na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Kolejnym sposobem wsparcia rodziny problemowej wymagającej przezwyciężenia kryzysu jest zapewnienie jej pomocy poprzez rodzinę wspierającą. Zadaniem tejże rodziny jest pomoc

w opiece i wychowaniu dziecka. Rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka, preferowane jest otoczenie sąsiedzkie, i pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych przy współpracy z asystentem rodziny. Formy takiej współpracy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od pomysłowości i inicjatywy osób bezpośrednio zaangażowanych. Do tej pory w Środzie Śląskiej nie ustanowiono rodziny wspierającej. W Programie na lata 2026-2028 podejmowane będą działania nakierowane na rozpowszechnianie tej formy pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz jej organizacja w sytuacji, gdy rodzina wspierająca zostanie powołana.

W związku z realizacją zapisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, asystenci rodziny zostali przypisani do wypełniania nowej „roli” – wspierania rodzin w sytuacji powikłanej ciąży, niepowodzenia położniczego, zdiagnozowania u dziecka ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zadanie asystenta rodziny polega na koordynacji wsparcia, w tym w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, uzyskaniu wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, jak również dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dodatkowym uprawnieniem rodziny jest udzielenie asystentowi pisemnego upoważnienia do załatwiania w ich imieniu spraw. A zatem asystent rodziny może wspomóc rodzinę w procesie organizowania kompleksowej pomocy adekwatnej do sytuacji i jej potrzeb.

Rozpiętość w tym zakresie świadczy o potrzebie rozpowszechnienia informacji na temat wsparcia koordynowanego. Sygnały o konieczności podjęcia takich działań płyną również ze strony samych beneficjentów. W ich ocenie kluczowe znaczenie ma czas. Doskonale sprawdza się zasada „im wcześniej tym lepiej”, co oznacza, że najbardziej optymalne byłoby uruchomienie pomocy na jak najwcześniejszym etapie np. po diagnozie, porodzie. Na terenie gminy Środa Śląska nie wystąpiła potrzeba realizacji wsparcia przez asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem”, ponieważ żadna rodzina nie została objęta tym rodzajem pomocy.

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności- rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Środzie Śląskiej oraz powoływane przez niego grupy robocze, bezpośrednio pracujące z rodzinami.

Procedura „Niebieskie Karty” to skoordynowany system pomocy dla osób, które doznają przemocy domowej. Jest pomocą w zapewnieniu rodzinie bezpieczeństwa, wsparcie w rozwiązywaniu trudnej sytuacji, obejmuje monitoring zmieniającej się sytuacji oraz podejmowanie przez specjalistów działań mających na celu zmianę zachowania sprawcy, poczynając od uświadomienia sprawcy konsekwencji stosowania przemocy.

Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Środa Śląska w latach 2023-2025 obrazuje poniższa tabela.

Tab.6 Liczba rodzin objęta procedurą „Niebieskie Karty” w gminie Środa Śląska w latach 2023-2025

Liczba rodzin objętych procedurą „ Niebieskie Karty” w gminie Środa Śląska w latach 2023-2025			
Rok	2023	2024	2025
Ilość wszczętych procedur Niebieskiej Karty	48	60	81
Ilość powołanych grup roboczych	165	137	171
Ilość zamkniętych procedur Niebieskiej Karty	35	46	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej

Dane dotyczące procedury „ Niebieskie Karty” wskazują na utrzymującą się tendencję wzrostową liczby wszczynanych procedur na terenie Gminy Środa Śląska.

W 2023r. wszczęto 48 procedur, w 2024r.- 60, natomiast w 2025r-81. Dane te świadczą o narastającej skali zjawiska przemocy domowej oraz zwiększającej się liczbie rodzin wymagających wsparcia i interdyscyplinarnych działań pomocowych. Jednocześnie liczba zamkniętych procedur wyniosła odpowiednio 35,46 i 18, co wykazuje, że znaczna część spraw pozostaje w toku i wymaga długofalowej pracy z rodziną.

Przedstawione dane potwierdzają potrzebę kontynuowania oraz rozwijania działań z zakresu wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, przeciwdziałania przemocy domowej oraz wzmacniania kompetencji rodzicielskich. Istotne jest zapewnienie ścisłej współpracy pomiędzy Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami oświatowymi, ochroną zdrowia, policją, sądami oraz organizacjami pozarządowymi, tak aby udzielane rodzinom wsparcie było kompleksowe i skuteczne.

IV. Cele i Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Środzie Śląskiej na lata 2026-2028

Cel główny programu: Rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz rozwijanie działań profilaktycznych i wspierających.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny i dziecka
2. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

3. Zapobieganiu pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wspierającej rodzinę
5. Wzmacnianie kompetencji zawodowych i podnoszenie jakości usług świadczonych na rzecz rodziny

Cel szczegółowy 1				
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny i dziecka				
Lp.	Działania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	2026-2028	GOPS, Urząd Miejski	- liczba rodzin objętych pomocą, liczba rodzin korzystających z kart KDR, Średzka Karta, Liczba wydanych kart
2.	Zapewnienie dzieciom, młodzieży pomocy w formie gorącego posiłku w ramach rządowego programach „Posiłek w szkole i w domu”	2026-2028	GOPS Placówki Oświatowe	Liczba osób objętych dożywianiem
3.	Zapewnianie rodzinom możliwości skorzystania z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEAD	2026-2028	GOPS Bank Żywności Caritas	liczba wydanych skierowań, liczba osób/rodzin korzystających z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD)
4.	Udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy: stypendiów, wyprawki szkolnej oraz specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom	2026-2028	GOPS Placówki Oświatowe Urząd Miejski	Liczba dzieci, którym przyznano stypendium naukowe Ilość rodzin korzystających z zasiłków w ramach rządowych programów
5.	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	2026-2028 zadanie ciągłe	GOPS Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w Pieczy zastępczej
6	Organizacja zajęć i wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	2026-2028	GOPS, GKRPA, Kuratorium Oświaty	Liczba uczestników wypoczynku

Cel szczegółowy 2				
Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej				
Lp.	Działania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki
1.	Zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz kobietom i rodzinom wychowującym ciężko chore dziecko zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”.	2026-2028	GOPS	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny Liczba rodzin, w których zakończono realizację usługi asystenta rodziny Liczba rodzin objętych koordynacją asystenta rodziny zgodnie z ustawą „Za życiem,”
2.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	2026-2028	GOPS	Liczba rodzin wspierających Liczba rodzin korzystających z w/w wsparcia
3.	podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo - wychowawczych, poprzez organizowanie warsztatów,konsultacji,poradnictwa	2026-2028	GOPS PCPR Placówki Oświatowe Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba warsztatów Liczba osób objętych wsparciem w formie poradnictwa,konsultacji
4.	Zapewnienie pomocy w formie mieszkań wspomaganych, ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowej dla rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji	2026-2028	GOPS PCPR	Liczba osób objętych wsparciem
5	Monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	2026-2028	GOPS, Sąd,Placówki Oświatowe	Liczba rodzin, w których realizowano monitoring po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny

Cel szczegółowy 3				
Zapobieganiu pogłębieniu się dysfunkcji w rodzinach				
Lp.	Działania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki
1	Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	2026-2028	GOPS, KPP, Placówki Oświatowe, Służby zdrowia, Sąd, GKRPA	Liczba monitorowanych rodzin
2	Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom doświadczającym przemocy	2026-2028	ZI, KPP, Placówki Oświatowe, Służby zdrowia, PCPR, GKRPA	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, Liczba grup diagnostyczno-pomocowych, liczba Niebieskich Kart
3	Zapewnienie dostępności do poradnictwa i wsparcia specjalistycznego, zwłaszcza psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, terapeutycznego	2026-2028	GKRPA- Punkt konsultacyjny, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba osób korzystających ze wsparcia, liczba udzielonych porad
4.	Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom borykającym się z problemem alkoholowym	2026-2028	GKRPA	Liczba wezwań na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Liczba wystosowanych wniosków do Sądu o przymusowe leczenie

Cel szczegółowy 4				
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wspierającej rodzinę				
Lp.	Działania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki
1.	Realizacja programów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom oraz wzmacniania kompetencji rodzicielskich	2026-2028	GOPS, Placówki Oświatowe, ZI, GKRPA, KPP, Straż Miejska	Liczba programów, pogadanek, prelekcji, akcji profilaktycznych
2.	Organizowanie warsztatów, konsultacji i spotkań edukacyjnych dla rodziców oraz opiekunów	2026-2028	GOPS, Placówki Oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba warsztatów, liczba uczestników
3.	Szkolenie kadry instytucji pracujących z dziećmi i rodzinami w zakresie wspierania rodziny oraz przeciwdziałania przemocy domowej	2026-2028	GOPS	Liczba przeprowadzonych szkoleń

Cel szczegółowy 5 Wzmacnianie kompetencji zawodowych i podnoszenie jakości usług świadczonych na rzecz rodziny				
Lp.	Działania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki
1.	Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem poprzez zapewnienie dostępu do superwizji i innych form doskonalenia zawodowego	2026-2028	GOPS ZI GKRPA	Liczba superwizji Liczba innych form wsparcia doskonalenia zawodowego Liczba uczestników
2.	Organizowanie spotkań i wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami pracującymi na rzecz rodzin	2026-2028	GOPS,ZI	Liczba spotkań i wspólnych działań
3.	Szkolenie kadry profesjonalnie pomagającej z instytucji i organizacji zajmujących się wspieraniem rodziny	2026-2028	GOPS	Liczba szkoleń

V. Adresaci Programu

Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 jest skierowany do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Środa Śląska. Celem programu jest stworzenie podstaw do działań profilaktycznych i osłonowych aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy, szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym ma dać poczucie bezpieczeństwa oraz gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący członek takiej rodziny powinien mieć zapewnione wsparcie i mieć oparcie, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Program ten kładzie nacisk na potrzebę wspierania rodzin, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, jak również ubóstwa bądź zagrożenia umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane albo ograniczone prawa rodzicielskie.

VI. Przewidywane efekty i rezultaty Programu

Spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2026-2028 Programu Wspierania Rodziny w gminie Środa Śląska są:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz osiągnięcie przez rodziny podstawowego poziomu stabilności życiowej, który umożliwi im wychowywanie dzieci,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- pogłębienie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz dobra rodzin,

- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji
- podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia dla rodzin przeżywających trudności, doświadczających sytuacji kryzysowych lub nimi zagrożonych,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- zmniejszenie skali i skutków sytuacji kryzysowych

Powyższe rezultaty są możliwe do osiągnięcia między innymi dzięki ścisłej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz dobra rodzin, szybkiemu i skutecznemu przepływie informacji pomiędzy instytucjami oraz tworzeniu zespołów wspierających rodziny w kryzysie.

VII. Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 w Gminie Środa Śląska odbywać się będzie ze środków własnych Gminy Środa Śląska pozostających w dyspozycji jednostek realizujących zadania wynikające z programu oraz ze środków zewnętrznych pozyskiwanych z budżetu państwa, w tym z dotacji celowych, środków przeznaczonych na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu finansowych poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w powołanych na wstępie ustawach oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. Zasoby instytucjonalne

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2025 służy realizacji gminnej polityki rodzinnej. Na terenie gminy Środa Śląska funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dzieci i rodzin oraz zapewniające wsparcie osobom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze. Współpraca tych podmiotów umożliwia prowadzenie kompleksowych, interdyscyplinarnych działań służących wzmocnianiu potencjału rodzin, zapobieganiu wykluczeniu społecznemu oraz zapewnieniu dzieciom właściwych warunków rozwoju.

W realizacji programu będą współpracować w szczególności:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej(GOPS)
- Urząd Miejski w Środzie Śląskiej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)
- Komenda Powiatowa Policji (KPP)
- Powiatowy Urząd Pracy (PUP)
- Sąd Rejonowy- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (SR)
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)
- Zespół Obsługi Placówek Oświatowych w tym: żłobki, przedszkola publiczne i niepubliczne, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe (ZOPO)

- Poradnia Psychologiczo -Pedagogiczna (PPP)
- Dom Kultury(DK)
- Biblioteka Publiczna (BK)
- Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR)
- Średzki Park Wodny
- Straż Miejska (SM)
- Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień
- Zespół Interdyscyplinarny ds .przeciwdziałania przemocy w rodzinie (ZI)
- Piecza Zastępcza
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej (NZOZ)
- Organizacje pozarządowe

IX. Monitoring i ewaluacja programu

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane ze sprawozdań instytucji i organizacji, poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie. Informacje o realizacji Programu składane będą do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Środa Śląska w formie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, o którym mowa w art.179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

X. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny opracowany został dla potrzeb lokalnej społeczności i realizowany będzie w latach 2026-2028 na terenie Gminy Środa Śląska. Zakres wyznaczonych celów i zadań powstał w oparciu o zasoby instytucjonalne, analizę programów z lat poprzednich oraz ocenę danych. Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Natomiast, zasadniczym celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załazkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Należy także podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną.

UZASADNIENIE

„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028” przedstawia kierunki działań zmierzających do tworzenia optymalnych warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem, szczególnie tych, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Celem programu jest ukazanie możliwości rozwojowych rodzin i jej zdolności do przezwyciężania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną. Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Niniejszy program stanowi również podstawę do aplikowania o środki zewnętrzne w ramach programów ministerialnych i innych. Zgodnie z art. 179 ust. 2 ww. ustawy gminny program wspierania rodziny uchwała rada gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne i zasadne.

Czynność	Imię i nazwisko oraz funkcja	Podpis
Przygotowanie	Mariola Staszczak – Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	DYREKTOR Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej <i>Mariola Staszczak</i>
Weryfikacja pod względem zgodności z prawem	Ewa Żołnierczyk – Radca Prawny	Ewa Żołnierczyk <i>radca prawny</i>
Akceptacja	Elżbieta Czarnota – Burmistrz Środy Śląskiej	BURMISTRZ <i>Elżbieta Czarnota</i>

wst. do CRM
05.08.2026 r. jrs